

UDENRIGSMINISTERIET

ERHVERVSMINISTERIET

Miljøministeriet
Departementet

24. oktober 2023

Orientering om dansk underskrivelse af tillægsaftale til FN's havretskonvention om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion (BBNJ-aftalen)

Tillægsaftalen til FN's havretskonvention om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion (den såkaldte BBNJ-aftale) blev vedtaget i FN i New York den 19. juni 2023.

Danmark underskrev tillægsaftalen den 20. september 2023, som foreløbigt er underskrevet af 81 stater samt EU. Aftalen træder i kraft 120 dage efter, at 60 stater har ratificeret den. Den første partskonference indkaldes senest et år efter ikrafttrædelse. Det er muligt, men usandsynligt, at det sker inden 2025.

Aftalen har til formål at sikre beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af havets biologiske mangfoldighed i områder uden for national jurisdiktion (også kaldet det åbne hav). Det vil sige, at aftalen søger at beskytte plante- og dyrelivet på det åbne hav ved f.eks. at give mulighed for udpegning af marine beskyttede områder og at kræve miljøkonsekvensvurdering forud for en række aktiviteter. Eventuelle restriktioner af den globale skibsfart som følge af aftalen vil fortsat skulle fastlægges via Den Internationale Søfartsorganisation (IMO).

Aftalen vil kunne bidrage til at opnå målene under FN's biodiversitetskonvention om beskyttelse af 30% af havet globalt og understøtter FN's bæredygtigheds mål nr. 14 om livet i havet.

I korte træk omhandler aftalen **fire overordnede områder:**

1) Områdebaserede forvaltningsredskaber, herunder udpegning af marine beskyttede områder

Aftalen fastsætter en struktur og proces for udpegning af marinebeskyttede områder uden for national jurisdiktion. Beskyttelsen kan have forskellig karakter. For eksempel kan der i samarbejde med andre internationale organisationer fastsættes restriktioner i forhold til fiskeri, skibsfart og udvinding af mineraler på det åbne hav.

2) Miljøkonsekvensvurderinger

FN's havretskonvention forpligter allerede parterne til at vurdere de potentielle konsekvenser for havmiljøet af aktiviteter, som de er ansvarlige for. Aftalen fastsætter i tillæg hertil detaljerede krav til miljøkonsekvensvurdering for aktiviteter på åbent hav.

3) Kapacitetsopbygning og overførsel af marineteknologi

Aftalen støtter kapacitetsopbygning og overførsel af marine teknologier – særligt til udviklingslande med henblik på, at udviklingslandene kan opnå kapacitet og teknologi i forhold til aftalen. Det kan f.eks. omhandle havforskning, herunder betydningen af klimaforandringer, deling af resultater og data samt viden og assistance til udarbejdelse af miljøkonsekvensvurderinger mv. Der etableres endvidere en særskilt fond til dette formål.

4) Marine genetiske ressourcer, inklusive udbyttedeling herfra

Marine genetiske ressourcer er f.eks. enzymer, mikrober og små organismer, der potentielt kan have en forskningsmæssig og/eller erhvervmæssig værdi. Marine genetiske ressourcer i områder uden for national jurisdiktion kan have betydelig værdi for visse dele af industrien og stor betydning for forskning mv. Aftalen indeholder bestemmelser om, hvordan en fair udbyttedeling (dvs. deling af overskuddet) fra marine genetiske ressourcer kan sikres. Ved tiltrædelse af aftalen skal ilandene foruden det årlige kontingent betale yderligere 50% af kontingentet til en særlig fond, der kan tilgås af ulande.

—

Udenrigsministeriet har ledt forhandlingerne på vegne af Kongeriget Danmark, Miljøministeriet, Erhvervsministeriet, Færøernes Landsstyre og Naalakkersuisut har været med i delegationen. Kongeriget Danmark har forhandlet gennem EU.

Der følger nu en national ratifikationsproces, der er forankret i Miljøministeriet, og som vil finde sted med inddragelse af relevante myndigheder samt Færøerne og Grønland. Processen vil indeholde en endelig vurdering af aftalens juridiske og økonomiske konsekvenser, herunder behovet for lovændringer.

Det er Miljøministeriets umiddelbare vurdering, at aftalen er ambitiøs og positiv for beskyttelse af havets biodiversitet. Langsigtet beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet og økosystemer må således forventes at have en positiv indvirkning på den marine biodiversitet. Sunde marine økosystemer er mere modstandsdygtige over for klimaforandringer, ligesom velfungerende verdenshave har en afgørende funktion i forhold til at holde det globale klima stabilt.

Parallelt med den nationale ratifikationsproces pågår en ratifikationsproces for EU.